

ver fra norske torvmyrer. Disse forsøk har blandt andet vist, at torv fra Røros og Vardal indeholder mer kvælstof og gir høiere ammoniak-utbytte end torvprøver fra Vehner og Hannover.

Naar man tar i betragtning, at alle de hittil i Tyskland opførte anlæg til kemisk omdannelse av torven er mislykket, saa maa den her omtalte utnyttelse av torven, der har været praktisk prøvet i 3 aar, ansees som en opfindelse av betydning.

Man faar imidlertid et levende indtryk av, under hvilke vanskelige forhold der arbeides her i Norge, naar man erfarer, at dr. Mjøen, da han skulde begynde sine forsøk, ikke kunde opdrive en arbeidsplads ved det kemiske universitetslaboratorium i Kristiania. Han fik plads ved Kristiania tekniske skole, men maatte fortrække derfra efter nogen maaneders arbeide paa grund av mangel paa avtræk. Paa Norges Landbrukshøiskole fandt han moderne lokaler, men der manglet gas, og den norske videnskapsmand fandt det efter et aars omflakken mer økonomisk at flytte ind i et universitetslaboratorium i Tyskland og foreta stadige reiser mellem Kristiania og Berlin. I universitetslaboratoriet i Berlin kunde han nemlig benytte de mest moderne apparater, de bedste avtræk, en uendelighet av ophetningsapparater og kostbare indretninger, altsammen paa bekostning av — den tyske stat.

Metoden — fremstilling av torvkoks og biprodukter med lufttørket maskintorv som raamateriale — har dog neppe nogen praktisk betydning for utnyttelsen av norske torvmyrer.

UTSÆD FRA MYR PAA FASTMARK

AV MYRKONSULENT JON LENDE-NJAA

UNDER et nylig avholdt møte i Det Tyske Myrselskap kom man blandt andet ogsaa ind paa betydningen av at anvende korn og poteter, som var avlet paa myr, til utsæd paa fastmark. De fleste av de herrer, som uttalte sig om spørsmålet, mente at ha gjort den erfaring, at de fik større avlinger ved at benytte frø, som hadde vokset paa myr, til utsæd paa fastmark.

Særlig hadde en saadan sædveksel vist sig gunstig for *poteter*. Der blev opgit et merutbytte av indtil 600 kg. pr. maal ved at bruke myrpoteter til utsæd. Ogsaa for kornartenes vedkommende opgav flere talere at ha faat større avling ved at bruke korn, som var avlet paa myr. Især vokste planterne efter denne utsæd hurtigere i begyndelsen. Bladene var bredere og hadde en mørkere grøn farve.

Videre blev det fremholdt, at særlig kornartene vilde gaa tilbake i produktionsevne ved at dyrkes i en aarrække paa myr, hvorfor det ogsaa anbefaltes at bruke utsæd fra fastmark paa myr.

Baade de praktiske landmænd og forsøkslederne paa nævnte møte syntes at være enig om, at det var fordelagtig at bruke saafrø vokset paa myr til fastmark og omvendt.

Imidlertid er det ikke alle, som tiltræder denne opfatning. Dr. *Hj. von Feilitzen* (Svenska Mosskulturföreningen) har utført flere forsøk over dette spørsmål. Som forsøksvekster benyttedes byg, sommerhvete og poteter. Resultatet var, at der ikke kunde paavises nogen indflydelse av utsædens herkomst.

Myravlingenes overlegenhet som utsæd, mener man skriver sig fra, at korn og poteter, som har vokset paa myr, er *rikere paa kvælstofforbindelser* (men fattigere paa stivelse). Noget lignende gjælder ogsaa for saafrø, som er aviet langt mot nord eller hoiere over havet. Og det er en gammel erfaring ogsaa hertilands, at utsæd fra disse trakter skulde være overlegen, naar den flyttedes længere syd- eller nedover. Specielt gjælder dette *poteter*; korn blir der sjelden tale om at kjøpe fra slike distrikter — baade fordi at litet avles, og fordi modningen ofte er ufuldstændig.

At poteter fra Nordland slaar godt til sydpaa har vist sig ogsaa i Bastian Larsens forsøk, hvor »Bodøpoteten« stod blandt de bedste sorter de første aar, efterat den var flyttet; men efterhaanden gik den noksaa sterkt tilbake. I brænderidistriktene paa Hedemarken og Toten har det været noksaa almindelig at kjøpe »Aasmarkspoteter« til utsæd en gang imellem. Denne utsæds overlegenhet kommer dels av, at den er fri for tørraat, men vistnok ogsaa av, at den er mer umoden og derfor forholdsvis rikere paa kvælstofforbindelser. Hedemarkens amts forsøksstation har anstillet en del forsøk med umodne sættepoteter (avling efter sen sætning), og de har der som regel vist sig en smule overlegne.

Disse erfaringer er en indirekte støtte for myrpotetenes skikkethet som utsæd. Nogen direkte erfaringer herom haves saavidt vites ikke for nærværende fra vort land, og rettes herigjennem en opfordring til dem, som muligens sitter inde med saadanne, at meddele dem i dette tidsskrift.

En anden omstændighet, som taler for at anvende poteter avlet paa myr til utsæd er, at de som regel er stivelsesfattigere, og derfor mindre skikket som matpoteter og til teknisk bruk.

Betydningen av veksling av utsæd mellem myr og fastmark vil av myrselskapet søkes belyst ved forsøk, for det første for potetens vedkommende.

Der er nemlig adskillig, som taler for, at man i distrikter, hvor faren for sommerfrost er liten, fra myrene kan skaffe sig »Nordlands« og »Aasmarkspoteter«. Derimot bør man være forsiktig med at bruke korn, som er avlet paa myr, til utsæd, da det sjelden vil være tilstrækkelig modent.
